

Lapvég

Öregszem. Jó, rendben, egy negyvenegy éves férfi ne izélgessen itt a korával, de mégis. Most (most is), kivételesen, megvan az okom arra, hogy panaszkodjam. Szerkesztem ugyanis a fiatalok antológiáját. (Vagy az új idők relativisztikus viszonyaihoz alkalmazkodva: egy fiatal antológiát szerkesztek a kötet nélküli magyar nyelven író költőknek. Vannak elegendő.) Hogy ez miért az öregedést juttatja az eszembe? Mert közeles húsz éve még engem szerkesztgetett bele a Madárúton antológiába Vasy Géza, bő tíz éve még én szerkesztgettem a botrányra Kulcsár Szabó Ernővel a Ver(s)ziókat, a magunk fiatal antológiáját. S lám, rám is rám került a keserves sor. Mert aki a fiatalok antológiáját szerkeszti, s nem fiatal nemzedék-társként szerkeszti azt, az bizony öreg; mondjuk legfeljebb eufemisztikusan: öregecske. Bár ez talán még rosszabb is így.

De hát nem is siránkozni akarok én, noha oka lehetne bőven annak, aki azt hitte (és valamennyien azt hittük), hogy ha nem is örökre, de legalábbis tovább tart az a bizonyos, nem kimondottan hátrányos állapot, amit ifjúságnak hívunk. Na ja, a zöld vadon. Meg a дума a köbön.

Szerkesztgetem, ahogy illik, az antológiát, ide egy vers, amoda egy másik, s az jut eszembe, milyen indulattal vették tudomásul mások, amikor valamelyik újságban olvasták, hogy van egy ilyen buli, és az én kezem így meg úgy, de benne van, legalább könyékig. Hogy hülye vagyok, mondjuk az volt a legfinomabb, az egyik oldalon. Hogy fasza gyerek vagyok, bátor, hős, vakmerő, miegymás, ez meg a másik oldalon. Valahogyan komolyan vették. Ebből gondolom, hogy egy antológiának még mindig, ma is hatása van az emberekre. Ha elolvassák, ha nem.

Mert a fiatalok rajzásában van valami szép, valami fenyegető, valami fényes. És kedveseim, olyan régen rajzottak már igazi fiatalok mifelénk! Vannak magukat fiatalnak nevező, nálam alig fiatalbb és alig vénebb kopaszodó, potrohos, ráncos huncutok, akik még sokáig abból szerettek volna élni (és szeretnének is még), hogy fiatalok (kvázi radikálisok, pedig csak kvázi-radikálisok), de nem jó, hogy ők így vannak. Azt gondolom, legyenek inkább a fiatalok fiatalok, az öregebbek legyenek öregebbek, az öregek pedig kimondottan öregek. Vitatkozom a kiadás bátor vállalójával, Balázs Tibor költővel, öreg barátommal. Telefonálgatunk. Ő azt mondja, az antológia címe legyen Menedékjog '95. Én azt mondom, legyen egyszerűbb a cím: A rövid macska. Szörnyen nem kideríthető, kinek van igaza. Egy biztos. Antológia lesz, ezen, vagy azon, vagy épp egy harmadik címen megjelenő. És költészet lesz benne, igazinak feltűnő, talán már a jövő századnak üzenő szerzőkkel.

Figyeljenek oda rá, rájuk, kérem. Soha nem tudhatjuk, mikor kezdődik új fejezet a történelemben, vagy egy nép irodalmának, költészetének a történetében. S ha nem kezdődnek? Az se baj. Mi legalább megpróbáltuk – és nem magunkért próbáltuk meg. De örülni akkor se tessék senkinek! Valakinek csak-csak sikerülni fog! Előbb, utóbb.

ZALÁN TIBOR